

Ten eerste

Reconstructie Verboden liefde

Ontsnapt uit islamitische familieschoot

Alya, een Arabische, huwde Pim uit Nederland. Met een smoes werd ze naar haar vaderland gelokt, waar ze zou worden uitgehuwelijkt. Een list bracht de geliefden weer bij elkaar.

Tekst Janny Groen Foto Marcel van den Bergh

De Arabische Alya (25) had liever in een Engelstalig land willen studeren, in Nieuw-Zeeland of Canada. Dan had ze er geen nieuwe taal bij hoeven leren. Ze had geen keuze. Ze mocht al blij zijn dat ze voor een internationale studiebeurs in aanmerking kwam.

In april 2008 vloog ze, samen met haar wali (een mannelijk familielid als begeleider) naar Nederland. Ze mocht dan wel in een westers land gaan studeren, maar aan haar beurs was de wali verplicht gekoppeld. Arabische landen hebben voldoende oliedollars om een verblijf van een islamitische toezichhouder te financieren. Voorkomen moet worden dat hun studenten worden besmet door de verderfelijke levensstijl van de kufar (ongelovigen).

In Alya's geval is dat toch gebeurd. Ze vond een gaatje in het streng islamitische net dat rond haar was gespannen. Ze ontmoette Pim (39), een Nederlandse man voor wie ze als een blok viel.

Het stel trouwde en kwam in een nachtmerrie terecht. Alya's ouders legde zich niet neer bij haar keuze. Die was in strijd met de sharia, de familie-eer stond op het spel. Alles werd uit de kast gehaald om haar terug te krijgen in de streng-islamitische familieschoot.

Onder valse voorwendselen werd Alya uit Nederland weggelokt. Haar moeder zou spoedig sterven, wat niet klopte. Ze keerde terug naar huis, kreeg te horen dat ze gedwongen zou worden te scheiden en zou worden uitgehuwelijkt aan een Arabische man.

Radeloos was Alya, haar paspoort was haar afgenomen, ze kon geen kant op. Pim, die in Nederland vergeefs contact had gelegd met de IND en Buitenlandse Zaken, was al even wanhopig. Hoe kreeg hij zijn vrouw ooit weer terug?

Pims advocaat wees hem op Femmes for Freedom (FFF), die zich inzet voor 'gevangen vrouwen'. Op FFF's website las Alya het interview met Sarah, dat de Volkskrant in juli 2012 publiceerde.

De Somalisch-Nederlandse was door haar moeder met een smoes naar Mogadishu gelokt voor een gedwongen huwelijk met haar oom. Na een mislukte ontsnappingspoging slaagde Sarah erin met hulp van FFF, naar Nederland te vluchten.

'Het verhaal van Sarah, gaf mij hoop', zegt Alya, die zich uiteindelijk ook uit haar netelige situatie heeft kunnen bevrijden. Ze is terug in Nederland en herenigd met haar man.

Alya en Pim zetten zich nu in voor vrouwenrechten. Ze vertellen hun verhaal om aandacht te vragen voor de heftige realiteit die schuilt achter de praktijken van huwelijksdwang, achterlating en huwelijksgevangenschap.

Ze maken ook een punt van de machteloosheid van de instanties, inclusief ambassades die weinig kunnen of willen betekenen voor vrouwen in nood. Ze hopen op een geste van het kabinet, dat deze week in een brief aan de Tweede Kamer stelt zich 'expliciet te bekommeren om diegenen die zich onder druk voelen staan van hun culturele of religieuze gemeenschap'. Want veilig is Alya nog niet.

Alya: 'Ik was niet de enige die met een wali naar Nederland was gekomen. Er waren meer vrou-

Ambassade geeft niet thuis

Bij haar eerste vlucht poging om te ontsnappen aan haar gedwongen huwelijk met haar oom in Mogadishu, klopte de Somalisch-Nederlandse Sarah aan bij de Nederlandse ambassade in Addis Abeba. Het was in 2011, ze was toen 17. Ze wilde terug naar Nederland. Om te reizen had ze volgens de Paspoortwet als minderjarige toestemming nodig van haar ouders, kreeg ze te horen. Sarah werd opgespoord door haar familie en teruggestuurd naar haar man in Mogadishu. Sarah en haar advocaat Channa Samkalden bereiden een rechtszaak voor tegen de Staat, die heeft verzuimd een minderjarige in bescherming te nemen. Ook de Arabische Alya vindt dat de Nederlandse ambassade haar in de steek heeft gelaten. Het ministerie van Buitenlandse Zaken zegt in een reactie al het mogelijke te hebben gedaan. 'De ambassade stond in contact met de advocaat van Alya om te zoeken naar een oplossing', zegt een woordvoerder. 'Maar het feit dat ze niet de Nederlandse nationaliteit had, maakte het zeer lastig om ter plekke te helpen.'

wen, met wie ik optrok. Mijn wali was eerst mijn vader, later mijn oudste broer. Ik droeg een ghimmar (half lange sluier) en wijde kleding. Ik moest mijn religieuze identiteit behouden, werd mij op het hart gedrukt.

'Van de universiteit moest ik rechtstreeks naar huis. Ik kon niet naar een restaurant, niet gaan winkelen, zelfs geen kopje koffie drinken met een medestudente.

'Een keer waagde ik het, met drie andere Arabische vrouwen, naar een winkelcentrum te gaan. Tot mijn grote schrik kwamen we mijn vader tegen. Ik heb maar gezegd dat ik papier moest kopen voor de studie. Ik voelde me gevangen.'

Op een gegeven moment waren de visa van Alya's wali's verlopen. Ze moesten terug om een nieuw visum aan te vragen.

Alya: 'Ik kon naar buiten, voelde me vrijer. Langzamerhand ben ik mijn kledingstijl gaan veranderen. Ik lakte mijn nagels. In Arabische ogen was ik een slet, omdat een keer een pluk haar onder mijn hoofddoek uitpiepte. Het kon me niet schelen. Ik had plezier.'

Ze ging voor het eerst uit, een verjaardag vieren. In het uitgaanscircuit kwam ze Arabische mannen tegen. 'Die zijn voortdurend aan het feestten. Maar als een vrouw dat doet, is het schandelijk. Dan word je erbij gelapt bij de islamitische autoriteiten.'

'Ik kreeg een e-mail van de cultureel attaché van de ambassade, die mij waarschuwde. Ik moest me keurig gaan gedragen, anders stond mijn beurs

op het spel. Doodsbang was ik dat mijn vader zou worden ingelicht.'

Alya wilde niet terug in het streng-islamitische keurslijf. Ze ging de Arabische kring mijden, want de mannen bleven haar uitschelden voor hoer. Ze zocht contact met een autochtone bekeerlinge.

'Het ging niet goed met me. Ik ben intelligent, maar met mijn studie ging het niet best. Ik kon me niet concentreren. Misschien was ik thuis wel beter af. Maar ik kon niet terug met hangende pootjes, dat zou de reputatie van mijn vader schaden.'

'Ik bleef uitgaan, maar in andere steden. In Amsterdam leerde ik een moslima van Indonesische komaf kennen. Zij introduceerde me bij andere

In Arabische ogen was ik een slet, omdat een keer een pluk haar onder mijn hoofddoek uitpiepte

Indonesische vrouwen. Met hen ging ik naar een nieuwjaarsfeest in Ruigoord. Daar was Pim.'

Pim: 'Er sprong een vonk over. We wisselden onze telefoonnummers uit. Ik moest voor zaken drie weken naar Thailand. Je wilt niet weten hoe hoog mijn telefoonrekening was.'

'Ik wist dat ze moslima was, maar in het begin heb ik me niet verdiept in religieuze zaken. Ik dacht: die gaat na haar studie weer terug.'

Maar Alya wilde niet terug en Pim wilde haar dolgraag bij zich houden. In de zomervakantie vertelde Alya haar familie dat ze in Nederland wilde blijven.

Haar moeder en jongere broertje kwamen haar opzoeken. Ze ging met hen naar de Efteling. 'Dat was grappig. Ik ging in de python. Mijn moeder was in niqab aan het bidden, midden in het park.'

De volgende dag, het was in de ramadan, schoof de familie met Pim aan tafel voor de iftar (maaltijd na zonsondergang). Haar moeder rook onraad.

Alya: 'Je gaat niet met hem trouwen, beet ze me toe. Ze zei dat ze mijn vader niet zou vertellen dat ik een man had leren kennen, anders zou hij me zeker vermoorden. Ik was zo bang.'

Pim: 'We trouwden toch. Als ik een gewone verhouding had gehad met een Nederlands meisje, was ik niet zo snel getrouwd. Maar met Alya was dat anders vanwege haar achtergrond.'

Alya's moeder was er niet gerust op. Ze bleef maar bellen en vertelde dat ze zich niet goed voelde. Alya wilde niet weg uit Nederland, drong